

MAKÓI FÜGGETLEN ÚJSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Hajnal utca 13. szám.

Főmunkatárs:

Dr. KISS PÁL.

Felelős szerkesztő:

ESPERSIT JÁNOS.

Telefon szám: 63.

A jövődő.

Makó, június 16.

Minden dolog ezen a világon egy vagy más formában megismétlődik. Carlyle szamarának esete is ime megismétlődött. A nagy angol író leír egy szamarat, amely a vízbe esett. Iszonyu kapálódzás és prüszkölés következett. A füles gázolta és csapkodta a vizet ösztönszerűen, hogy el ne merüljön. S hogy-hogy nem: maga sem tudta mi történt, de egyszerre csak eljutott a tulsó partra és kimenekült. S amit eddig nem tudott, azt most kevélyen konstata: megtudta azt, hogy uszni tud, sőt művésze az uszásnak.

Szakasztottan ennek a kormányának az analógiája ez. Ez a kormány is belepottyant a választások vizébe. Rugdalt, kapált, hadonászott, hogy el ne merüljön, amint ezt már vállalkozásánál fogva is megérdevelte volna. És addig kapált, addig hadonászott, amíg egyszerre csak eljutott a tulsó partra s most kevélyen hirdeti, hogy sikeresen megállta az uszási próbát: uszni tud, sőt mestere az uszásnak.

És akadnak sokan, különösen a kiknek érdekében áll, az uszályhordozók és talpnyalók seregében, akik fennen hirdetik a kormány dicsőségét. A legorcátlanabb módon állnak oda, hogy kikiáltás a világnak, mint fi-zetett kikiáltók, hogy sikerül granicsáréknak letörni az országot s megölni az eddigi függetlenségi többséget. Ezt az örömrivalgást, mely annál visszataszítóbb, minél mesterkétebb csak az az ordítózás harsogja tul, mely Bécs felől jó. Egész Ausztria öröm mámorát jelenti ez. Sikerülni fog a nagy szállítás.

Bécs reméli most, hogy ekkora majoritással, mint amekkorát az osztrák zsoldosok összeharácsoltak, mindent megkap, amire már

olyan nagyon régen éhes. Megkapja ennek az ország-nak vérét-zsirját. Belehaladhat a kövér falatokba, melyeket eléje dobni vállalkozott ez a mostani kormány.

Igy lesz-e? Nem tudjuk! De lehetetlennek tartjuk, hogy akkora visszaélések és erőszakosságok, amilyeneket ez a kormány a választásokból eikövetett megtorlatlanul maradhassanak ebben az országban. Éppen az a különbség Carlyle szamarának és e kormányának uszási sikere közt, hogy amaz ösztönszerűen, emez tudatosan operált. A füles kapált-hadonászott; ez pénzzel dobálódzott és katonasággal dolgozott. S ha ennek csakugyan az lesz a honoráriuma, hogy Ausztria csakugyan megkapja azt, amire belei éhesek és torka szomjas, akkor kétségbe kellene esni ez ország jövődjé felett s csakugyan el kell fogadni azt a tételt, hogy Magyarországon minden lehetséges.

De nekünk van hitünk Magyarországon jövődjében és azért nem hiszünk ennek a kormányának a tartosságában.

Politika.

A pótválasztások.

A „M. F. U.” tudósítójától.

Budapest, jun. 16.

Tegnap két kerületben volt pótválasztás. Az ujaradiban és a Mezőcsátiban. Mindkettőben a munkapárt győzött. Az ujaradiban munkapárti ellen, a mezőcsátiban Justh-párti ellen.

Ma hét kerületben járultak a választópolgárok a pótválasztások urnája elé, Este 9 óráig, a meddig Makó telefon utján érintkezhetik a világgal, még sehose dől el a küzdelem.

A székellyhídi választókerületben a Justh-párti Fráter Loránt a záróra előtt 3 perccel 18 szavazattal többséggel vezet a Kossuth-párti Molnár Akossal szemben.

A peéri kerületben délután 4 órakor a Justh-párti Markos Gyula 80 szavazattal többséggel vezet Németh Károly munkapárti előtt.

Halason délbén 12 órakor Hegedüs Kálmán munkapártinak 350 szavazata van Babó Mihály Kossuth-párti 274 szavazatával szemben.

Dunavecscén délután 4 órakor Teleky József gróf munkapártinak 498 szavazata van Baenyovszky Sándor gróf Kossuth-párti 356 szavazata fölött.

Dunakecelen Pozsgay Miklós Kossuth-párti 156 szavazattal vezet Erekly Károly munkapárti 106 szavazata előtt.

Mohácson délután 1 órakor Andris Tivadar munkapárti 230 szavazattal vezet Prakatur Tamás néppártival szemben

Kisjenőről, a hol a párton kívüli Wenkheim László gróf küzd a nemzetiségi párti Góga Oktáviánnal, értesítés eddig nem érkezett.

Kartel vagy tröszt?

A hagymakertészek mozgalma.

Makó, jun. 16.

A „Makói Független Újság” tegnapi cikke, mely a készülődő hagymakartelről rántja le a leplet, rendkívüli feltűnést keltett az érdekeltek körében. A kartelesek részéről azért, mert csak suttymóban fonták a kartel-halót, nem is gondolták, hogy ilyen hamar megtudja valaki manóvrirozásukat s a kertészek még védekezni is fognak. A kertészek részéről pedig azért, mert nem is gondolhatták, hogy a tőlük élő hagymakertészek képesek lesznek ellenök ilyen lépésre is.

Ma már mind a két részen tisztán látják a helyzetet. S bár a kereskedők között már készen is van a kartelszerződés, a szerződő-tagok meglehetősen keserű sejtéssel nézik a jövőt. Karteljűkkel célbavet tervüket, a makói kertészek kizsákmányolását, teljesen meghiúsultnak tekinthetik.

Más oldalról a kertészeket sem ejtette kétségbe az ellenök tervezett támadás. Már is megtalálták a védekezés módját s vasárnap már — a mint értesülünk — gyűlést tartanak a további teendők megbeszélésére.

Különben, — a mint megbízható forrásból — részletes értesülést nyertünk, a makói hagyma kereskedők még a kartelnél is tovább mentek. Tulajdonképpen nem is kartel ez már, a mrt tervbe vettek, hanem egyenesen — tröszt.

Olyan megállapodást létesítettek ugyanis, hogy az összes tagoknak a vételi ügylete egyetlen központi szervezetben fog össz-

pontosulni. A mi azt teszi, hogy egyetlen kereskedő kezében lesz az egész makói piac. A karteltagok mindegyike csak alkalmazottja, megbízottja lesz a központi szervezetnek, melynek a pénztárából aztán a tagok teljesen egyforma nyereségben részesülnek. A központi, modnjuk a karteligazgatóság állapítja meg eset-ről esetre a hagymaárakat s a tagok ehhez kötelesek lesznek alkalmazkodni. A központ fizeti ki a vételárakat s ez osztja fel a tagok közt a nyereséget is. A mi — legalább a mint remélték — bőven fog lenni a központ pénztárában.

Nem is kell képzelődés ahhoz, hogy kitaláljuk ennek a kartelnek a működési módját.

A kartel kimondja teszem azt, hogy egyik napon vagy egyik héten vesz hagymát, a mennyit csak kínálnak neki kertészeink. Azután tisztán az ár letörése végett — hogy magok a kertészek legyenek kénytelenek letörni ez árakat — nem vesz egy darabot se több napon át. Hiába lesz akármilyen nagy szüksége is az áruval rendelkező kertészeknek semmiképen se tudja eladni áruját, s nem tud pénzhez jutni.

Avagy egyenesen kimondja, a tröszt, hogy teszem azt nem vesz egyáltalán hagymát 4 koronán vagy 3 koronán felül. Akkor, a mikor normalis viszonyok mellett 10 vagy több korona is lenne az ár.

Egyik főterve az is a kartelnek, hogy tagjait nem küldi a vevők-höz, megszünteti a mozgó kereskedelmet, hanem azt akarja, hogy a termelők kénytelenek legyenek irodájukba felkeresni a karteltagokat. A mi szintén kényelmes módja annak, hogy kizárják a konkurenciát s az árak emelését, a mi a kertészek boldogulását célozná.

Jó lesz hát, ha résen lesznek kertészeink s lehetetlenné teszik a kereskedők karteljét, a mi a fentiek szerint már tisztára — tröszt. Mert egy egyetlen kereskedői lenne az egész piacon.

A kertészeknek saját, még pedig egyenesen életbevágó érdekükben áll, hogy az ellenök szótt fondorlatos tervvel szemben minél hamarabb s minél erősebben — tömörüljenek. Itt is az egyesülésben, a tömörülésben meglesz az az erő, a mely ellen hiába támad bármiféle kartel, még ha az már egyenesen — tröszt is!

Vessző.

— Tanácsülés a városnál. Makóváros tanácsa holnap délelőlt tartja meg Galambos Ignác dr. polgármester elnökelete alatt rendes heti ülését.

Szentséges Atyánk!

Alólirottak a makói gör. kath. paróchia papsága és hivei szentséged előtt alázattal leborulva, gyermeki bizodalommal esedezünk, kegyeskedjék megengedni, hogy az 1910. év szeptember hó 1-től a szorosán vett egyházi és templomi életben a Julián naptárt elhagyván, az új Gergely naptár használatára térhessünk át.

Legalázatosabb kérelmünk indokolására a következőket vagyunk bátrak teljes tisztelettel előadni:

1. Mi a paróchia hivei és papsága a polgári életben már eddig is állandóan az új naptár szerint élünk, mert Magyarország állami és társadalmi élete az új időszámítás szerint van berendezve, annak hatása és általánossága alól, tehát mi sem vonhatjuk ki magukat. — E körülmény folytán hiveink közül mindazok, a kik állami, közigazgatási szolgálatban vannak, vagy akár mint magánhivatalnokok, gazdasági alkalmazottak, cselédek, napszámosok, ipari munkások keresik kenyerüket, a görög egyháznak az ó-naptár szerint eső ünnepeit meg nem tartják. Ehhez járul ama körülmény is, hogy mi távol elszigetelve vagyunk az egyházmegyétől, oly városban vagyunk, a hol rom. kath. és ref. vallásúak képezik a város lakosságát.

2. Magyarország a vasuti hálózatok és a közlekedési eszközök rohamos fejlődése folytán a világforgalom láncolatához van csatolva, minél fogva a gör. kath. vallású, még másként független kisbirtokos osztályra is hátrányos hatása kötelék gyanánt nehezedik az ó-naptár és választani kell gyakran a kettő között, hogy vagy ünnepét szegje meg, vagy az anyagiakban szenvedje el a károsodást, a hanyatlást, sokszor a romlást.

3. Népünk a forgalom növekedtével szülföldjéről mind nagyobb arányokban szakad el és kerül el idegen viszonyok közé, hol az ó-naptár szerinti ünnepeket még hirből sem ismerik és így teljes képtelenség reájuk nézve, hogy azokat megtarthassák, a mi az illető előbb kegyeletében, vallásos buzgóságában sérti, később teljesen közömbösség rabjává teszi, kiből a vallásos élet gyakorlata teljesen kivész.

4. E körülmény folytán reánk gör. kath. hivekre nézve az ó-naptár használata kiszámíthatatlan károsodást jelent úgy a vallási, mint a polgári életben, melyektől csak az új naptár engedélyezése ment meg bennünket, ha megszabadít attól a helyzettől, hogy anyagi érdekeink és vallásos érületünk örökös ellentétben álljanak és a harc megszüntével lelkünk békéjét, vallásos életünk nyugalalmát biztosítja.

5. Hálás szívvel elismerjük, hogy az apostoli Szentszék az ősi görög szertartás épségét és sérthetlenségét mindenkor őrizte, fentartotta, de miután az időszámítás a szertartás szerkezetéhez nem tartozik és mi az új naptár mellett is ősi görög szertartásunkat, mely iránt odaadó kegyeletes ragaszkodással viseltetünk, a legkisebb változtatás nélkül megtarthatjuk és megtartani óhajtuk is, remélni merjük, hogy Szentszék a vallásos élet zavartalan békéjének biztosítását célzó legalázatosabb kérelmünket atyai

jóságába fogadni és teljesíteni kegyeskedik.

5. Kérelmünk kedvező elintézése irántireményünket biztossá teszi az a kegyesség, mellyel Szentszék a budapesti gör. kath. egyházközség kérelmét teljesítette, kik Szentszék apostoli kegyelméből már 1909. évi szeptember hó 1-től az új naptár használatával élnek. — Ez bizonyítja, hogy az apostoli Szentszék az új naptár behozatala iránt indított kérelem elől nem zárkozik el és a példa batorit minket is, hogy az új naptár behozatala iránt táplált régi óhajunk által vezéreltetve, Szentszék trónja előtt megjelenvén, a budapesti gör. kath. egyház részére nyújtott kegyelmes engedély megadását a magunk számára is alázattal kérelmezzük.

Legalázatosabb kérelmünket megújítva, Szentszék iránti kegyeletes fiui ragaszkodásunk és törhetetlen hűségünk őszinte nyilvánítása mellett felszentelt kezeit hódolattal csókoljuk és vagyunk

Makó, 1910. június hó
Szentszéknek

legengedelmesebb fiaik:
(aláírók.)

A méreg áldozata.**Meghalt a papucosné.**

— Lapunk tudósítójától. —

Makó június 16.

Megirtuk szombati lapunkban, hogy igaz Péterné Hunyadi utcai papucos felesége családi viszálykodás miatt mérget ivott. Őt napi kinlódás után ma meghalt.

Az esetről kiegészítésül még közöljük a következőket:

Az önmérgezés előtt való nap igazné a férjével összeveszett. Őt és a gyermekeit is lepocskondította, amiből tetlegesség is támadt. Az asszony elkeseredésében hozzátartozói és a házbellei előtt hangoztatta, hogy öngyilkos lesz.

A tett elkövetése reggelén azonban senki sem gondolt erre, mert egész nyugodtan megreggelizett s azt mondta, hogy mosni fog és szódára van szüksége. Hozzatott is a boltból négy krajcárért szódát s azt feloldotta. A konyha ajtót becsukta s a kamrába ment. Levelet akart írni, de az írással hadilábon állt s a levélírás nem sikerült neki. A házbellek megneszelték, hogy miben töri a fejét s igyekeztek, hogy a szódát eltegyék az utból. A konyha ablakot felnyitották egy ablaktábla betörésével s azon bebújt egy gyermek, a szódalugot kihozta és kiöntötték. Késeket s más öklő számszámokat eltették az utjából, sőt a padlás ajtót is bezárták, hogy oda sem juthasson el. Még a közeli két üzletbe is elküldöttek, ha igazné szódáért küld, ne adjanak neki.

Maga ment el újból szódáért, de nem adtak neki. Mikor viszont ért szemrehányóan mondta:

— Két helyen is csuffá tettek. Pedig hiába, mert úgy is elemészttem magam.

— Ezzel bement a szobába s az ablakon keresztül a házbellek szemé láttára vette be a szerecsikát.

Azonnal orvosért küldtek, Keten is megjelentek: Sas Bernát dr. és Diósszilágyi Sámuel dr. Az előbbi hánytatót adott be, az utóbbi még gyomormosást is alkalmazott.

Azóta állandó gyógykezelés alatt állott, de mindhiába. A mérég olyan erősen hatott, hogy tegnap este hét órakor meghalt.

Előzőleg végrendelkezett. Még beteg állapotában, az udvarban széken ülve lefényképeztette magát, de ezen aktus után, alighogy bevitték a szobába, meghalt.

Betegségében őszintén megbánata tettét s az élethez már görcsösen ragaszkodott, de a gondos ápolás és orvosi segítség már eredménytelen volt. Ismerőseinek rábeszélésére meggyónt s a halotti szentségeket is felvette.

Holnap temetik.

**Közgazdaság.
Gabonaárak.**

Mai áraink helyben:

Buza	10—10.20
Tengeri	5.50—5.70
Árpa	6.00—6.50
Zab	7.20—7.50

Árak korona értékben 50 kilogrammonként.

Regény.**Képek a szabadságharcból.**

Irtá: egy volt 48-as honvédtűsér.

(2)

Két menyegző.

Mert Etelka szüleinek egyetlen gyermeke szemefénye lévén, leendő férjhezmenetelére sokat, igen sokat adtak.

És ezt tudták a környék házassulandó itjai; várták is, hogy a szép, okos s nem is szegény Etelka töltsen be a 16—17. évét, a mikor majd sorra bekopogtatnak a csinos kis menyasszonyért.

De tudta ezt Géza is, ezért ha bár nagyon szívesen látott napi vendég volt Etelkának olyannyira, hogy megkövetelték tőle Etelka szülei a naponkénti látogatást, még sem tulajdonított ezen szíves látásnak nagyobb fontosságot, minthogy Etelka számára egy hozzá megközelítő koru gyerekpajtást óhajtottak játszótársul.

Szerény viselkedése a háznál meggyőzte Etelka szüleit arról, hogy Géza tudatában van annak, hogy ő csak egy szerény segédtanító, a ki előtt nincs egyéb jövő, minthogy az önálló iskolamester élete fogytáig, a ki csak annyiban haladhat előre, hogy jobb vakantia után, jövedelemduzabb álló-

másokra juthat; de arról, hogy Sz... nyugalmazott kasznárnak egyetlen kedves és szép, gazdag hozományu Etelkáját valaha az életben magáénak mondhasa, arról álmodni sem mert.

Nem úgy Etelka, a kis bimbó.

Jóllehet szülei előtt ép úgy, mint Géza előtt, rejtette érzelmeit. Azzal a kis fifikus eszével mindenki előtt a gyermek szerepét játszotta, a melynek még nincs gyökere. De magában erősen elhatározta, hogy senkié sem lesz, egyedül Gézáé.

Nem törődött Etelka Gézának egyszerű tanítói állásával, mely az ő házi méltóságukkal nem állt arányban, nem semmivel. Ő csak Gézának napról-napra férfiasabbá váló deliségét, azokat az ábrándos szép arcvonásokat és főleg nemes lelkületét tekintette magához méltónak.

Viszont Gézának is emberfeletti önuralomra volt szüksége, hogy a napról-napra szebb, fejlődöttebb és a környék szépségének tartott Etelka előtt valami batorság által el ne árulja, hogy él-hal érte, mert a körülmények, a helyzet, a szülők arrogans számitósága szüntelen azt sugták fülébe: „csitt” — különben még kockáztatná a napi látogatásokat is.

Ily édes, kínos helyzetben telt el három teljes esztendő, midőn már Etelka a 16-on, Géza pedig a 21 éven is tul esett.

Ebben a korban már sem az egyik, sem a másik nem volt képes az erősen meggyökerzett szerelemmel továbbra is komédiát üzni. Hőn vágytak az alkalom után, hogy nyilatkozhassanak és soha nem volt reá eset három év alatt, hogy csak egy percze is egyedül, szülői felügyelet nélkül társalogtak volna a gyerekek, egyszer azonban megjött erre a kellő alkalom.

III.

A plébános névünnepét ülte. Ott volt a helybeli s az egész környék uri népe.

Mint abban az időben még szokatlan és ritkaságszámba menő dologképen, a kellő képzettségű s akkori pályatársait felett szellemileg is jóval kimagasló művelt iskolamesterét segédtanítójával együtt az asztalánál, valamint számtalanszor, úgy ez alkalommal is szívesen látta.

Eladom

Kigyó-utca 2785. szám alatti

háza mat.Ertekezketni a tulajdonossal
a fenti szám alatt.**ELADÓ**

Egy 8 méter hosszú, jókarban levő, erős kötésű

hombár

és egy igen jókarban levő

kotárka.

Ertekezhetni a helyszínen

Ratkai Jánostulajdonossal. Sirkert-utca
F. Kiss Balázsné féle háznál.**Értesítés!**

Makó város és vidéke tisztelt közönségét van szerencsém értesíteni, hogy butorraktáromat felszaltam, mivel *minden felől oly nagy megrendeléseim vannak asztalos épület munkákban*, hogy az üzletem ez ágával nincs időm foglalkozni olcsó jó szolid munkámra felhívom a tisztelt közönség nagybecsű figyelmét és kérem továbbra is szíves partfogásukat.

Kiváló tisztelettel:

Lejkei Károly.**Eladó ház.**

A racsy Dániel háza azonnal

ELADÓ

megvétel esetén azonnal át is vehető. (Kürt-utca 4. ujszám alatt.)

Eladó föld.

Csanádpalotán 40 katasztrális hold föld örök áron

eladó

vagy haszonbérbe

kiadó.**Hol?** Megmondja a
kiadóhivatal.**Lapkihordók****felvétetnek a****Makói Független****Ujság****kiadóhivatalában.****Bizalommal**

vásárolhat különféle vasárukat u. m. gazdasági szerszámokat, Zsákokat, festéket és fűszerárukat az elismert szolid cégénél

Kolossy Károly

Üstököshöz címzett vas- és fűszer kereskedésében Megyeház utca.

Lakatos műhely áthelyezésTisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy műhelyemet tetemesen megnagyobbítva, *Deák Ferenc-utca 34. szám alá Morgenstein Adolf ur házába helyestem át.*Készítek minden nagyságu tizedes és százados mérlegeket, a legdiszesebb kivitelű rácszatot, *sirkertést, takaréktűshelyeket, épület vasalásokat.*

Eltogadok minden e szakmába vágó javításokat. Különösen felhívom a nagyérdemű közönség figyelmét a saját készítményű mérlegeimre, melyek minden tekintetben jóval föltűlnak minden más készítmény s melyeket raktáron készen tartok. Raktáron tartok továbbá a legjobb gyártmányu új kerékpárokat, melyeket kedvező fizetési feltételek mellett árusítok.

Tisztelettel:

Kasztner Ferenc

épület lakatos és mérleg-készítő.

Ha ŐSZÜL a haja

OO a Lukács-féle OO

Hajregenerátort

használja.

Teljesen ártalmatlan szer, mely rövid használat után vissza adja az őszhajnak eredeti színét, fiatalkori szépségét, rugékonyságát Sem kezét, sem ruhát nem piszkít. Használati utasítás minden üvegen.

Kapható egyedül**Lukács Ferenc**

Megváltó gyógyszerárba Aradi-u.

Földesház eladás.

Csókáson, Dávid István és Joó Klári szomszédságában igen jó minőségű

2 fertály földema rajta levő tanya épülettel együtt **szabadkézből** **ELADÓ.**

Eladó továbbá a KOSSUTH-utcában levő 30 szám alatti

HÁZAM

tehermentesen, szabadkézből. Tudkozódni lehet ugyanott a OO tulajdonossal OO

Kiss Péterné,

— Buza Erzsébettel. —

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

naponként 3—5000 példányban jelenik meg.

Legalkalmasabb lap hirdetés közlésre.

Hirdetések szabott áron felvétetnek a kiadóhivatalban: hajnal-útca 13.

Telefon szám 63.